

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE
od 5. prosinca 2019.¹

Predmet C-560/18 P

**Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych
protiv**

Europske komisije

„Žalba – Pristup dokumentima institucija Europske unije – Uredba (EZ) br. 1049/2001 – Dokumenti u vezi s postupkom zbog povrede obveze koji je u tijeku – Detaljna mišljenja izrađena u okviru postupka obavješćivanja na temelju Direktive 98/34/EZ – Uskraćivanje pristupa – Izuzeće iz članka 4. stavka 2. treće alineje – Otkrivanje dokumenata koji su zatraženi tijekom postupka pred Općim sudom – Rješenje o obustavi postupka – Zadržavanje pravnog interesa”

I. Uvod

1. Prestaje li postojati pravni interes udruge koja zastupa interese operatora posebnog trgovačkog sektora nakon što se tijekom postupka pred Općim sudom Europske unije otkriju dokumenti kojima je Europska komisija uskratila pristup?
2. Koji su elementi koje Opći sud treba utvrditi kako bi pravilno isključio zadržavanje tužiteljeva pravnog interesa te stoga odlučio o obustavi postupka?
3. Provođi li se ocjena vjerojatnosti da će se navodna nezakonitost, koja uključuje uskraćivanje pristupa određenim dokumentima, u budućnosti ponoviti u apstraktnom smislu, u pogledu bilo kojeg slučaja uskraćivanja na temelju istog propisa, ili konkretno uzimajući u obzir subjektivne i objektivne značajke specifične situacije?
4. Na ovim se pravnim pitanjima u biti temelji ovaj predmet u kojem udruga koja štiti interese proizvođača, distributera i priređivača automata za zabavu u Poljskoj, podnosi žalbu pred Sudom kojom zahtijeva ukidanje rješenja Općeg suda, koji je donio odluku o obustavi postupka zbog prestanka postojanja pravnog interesa te udruge.
5. Žalitelj je svoju žalbu temeljio na pet žalbenih razloga, ali ću u ovom mišljenju, kao što to zahtijeva Sud, razmatrati samo pravna pitanja koja su povezana s prvim žalbenim razlogom.
6. Nakon ograničavanja predmeta postupka, analizirat ću sudsku praksu Suda u pogledu pravnog interesa, pri čemu ću primijeniti načela koja su iznesena u ovom predmetu.

¹ Izvorni jezik: talijanski

7. Konkretno, nastojat ću objasniti da je zadržavanje pravnog interesa u predmetu koji se odnosi na pristup dokumentima, nakon njihova otkrivanja, uvijek iznimno i ograničeno na posebne situacije koje je Sud također nedavno potvrdio u presudi u predmetu C-57/16 P (ClientEarth)².

8. Naposljetku, zaključit ću da takve posebne situacije ne postoje u slučaju na koji se odnosi ovaj predmet, da stoga Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je naložio obustavu postupka i da zato prvi žalbeni razlog treba odbiti.

II. Pravni okvir

A. Uredba br. 1049/2001

9. Uvodna izjava 4. Uredbe br. 1049/2001³ propisuje:

„Svrha je ove Uredbe dati najveći mogući značaj pravu javnog pristupa dokumentima te utvrditi opća načela i ograničenja pristupa u skladu s člankom 255. stavkom 2. Ugovora o EZ-u.”

10. Osim toga, uvodna izjava 11. iste uredbe određuje:

„U načelu svi dokumenti institucija trebali bi biti dostupni javnosti. Međutim, određene javne i privatne interese trebalo bi posebno zaštititi putem izuzeća. Institucije bi trebale imati pravo, kad je to potrebno, zaštititi svoja unutarnja savjetovanja i rasprave kako bi osigurale provođenje svojih zadaća.

[...]”

11. Članak 2. Uredbe br. 1049/2001, naslovljen „Korisnici i područje primjene”, određuje:

„1. Svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili registriranim sjedištem u državi članici ima pravo na pristup dokumentima institucija, podložno načelima, uvjetima i ograničenjima utvrđenim ovom Uredbom.”

12. Članak 4. stavci 2. i 3. Uredbe br. 1049/2001, naslovljen „Izuzeća”, određuje:

„2. Institucije uskraćuju pristup dokumentu ako bi njegovo otkrivanje ugrozilo zaštitu:

- komercijalnih interesa fizičke ili pravne osobe, uključujući intelektualno vlasništvo,
- sudskog postupka i pravnog savjetovanja,
- svrhe inspekcija, istraga i revizija, osim ako za njegovo otkrivanje postoji prevladavajući javni interes.

3. Pristup dokumentu koji je sastavila institucija za internu uporabu ili koji je institucija zaprimila, a koji se odnosi na pitanje o kojem nije odlučivala, odbija se kad bi njegovo otkrivanje ozbiljno ugrozilo proces odlučivanja institucije, osim ako za njegovo otkrivanje ne postoji prevladavajući javni interes. [...]”

² Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660

³ Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL 2001., L 145, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 16., str. 70.)

III. Činjenice, postupak pred Općim sudom i pobijano rješenje

A. Činjenice koje prethode podnošenju tužbe Općem sudu

13. Europska komisija uputila je 20. studenoga 2013. u okviru postupka zbog povrede obveze 2013/4218, Republici Poljskoj pismo opomene na temelju članka 258. UFEU-a, kojim je od nje zatražila da uskladi svoj nacionalni pravni okvir o uslugama priređivanja igara na sreću s temeljnim slobodama određenima europskim propisima.

14. Stoga je Republika Poljska odgovorom zaprimljenim 3. ožujka 2014. najavila Komisiji svoju namjeru da je na temelju Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa⁴, obavijesti o nacrtu zakona čiji je cilj izmjena poljskog zakona o igrama na sreću.

15. Republika Poljska dostavila je Komisiji 5. studenoga 2014. nacrt najavljenog zakona⁵, u skladu s člankom 8. Direktive 98/34.

16. U okviru tog postupka Komisija i Republika Malta iznijele su 3. i 6. veljače 2015. dva detaljna mišljenja o nacrtu zakona koji je dostavljen, u skladu s člankom 9. stavkom 2. Direktive 98/34.

17. Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych (u daljnjem tekstu: IGPOUR), organizacija koja zastupa interese proizvođača, distributera i priređivača automata za zabavu u Poljskoj, zatražila je 17. veljače 2015. pristup dvama mišljenjima koja su dala Komisija i Republika Malta na temelju članka 2. stavka 1. Uredbe br. 1049/2001.

18. Nakon ocjene, Komisija je 10. ožujka 2015. uskratila IGPOUR-u pristup zatraženim dokumentima.

19. Stoga je IGPOUR 16. travnja 2015. Komisiji uputio ponovni zahtjev za pristup dokumentima, u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 1049/2001.

20. Komisija je 12. lipnja 2015. odbila ponovni zahtjev koji je podnio IGPOUR, u dijelu u kojem se odnosio na njezino detaljno mišljenje; 17. srpnja 2015. odbila je ponovni zahtjev u dijelu u kojem se odnosio na detaljno mišljenje koje je dala Republika Malta⁶.

21. U pobijanim odlukama Komisija je obrazložila svoje uskraćivanje otkrivanja dokumentacije koju je zatražio IGPOUR na temelju odredbi članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe br. 1049/2001. Detaljnije, Komisija je pojasnila da bi otkrivanje predmetnih dokumenata ugrozilo zaštitu „svrhe inspekcija, istraga i revizija” u pogledu postupka zbog povrede obveze 2013/4218, s obzirom na to da su zatražena mišljenja nerazdvojivo povezana s tim postupkom.

B. Postupak pred Općim sudom i pobijano rješenje

22. Kao odgovor na navedeno uskraćivanje, IGPOUR je tajništvu Općeg suda 1. rujna 2015. podnio tužbu radi poništenja pobijanih odluka.

23. U okviru tog postupka, Kraljevini Švedskoj odobrena je intervencija u potporu IGPOUR-ovu zahtjevu, dok je Republici Poljskoj odobrena intervencija u potporu Komisiji.

4 SL 1998, L 204, str. 37. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 42, str. 58.). Izmijenjena Direktivom 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015.

5 Komisija je nacrtu zakona dodijelila oznaku 2014/537/PL.

6 Pobijane odluke bile su klasificirane pod oznakom GESTDEM 2015/1291.

24. Na raspravi održanoj 28. rujna 2017. stranke su iznijele usmena očitovanja i odgovorile na pitanja koja je postavio Opći sud.

25. Aktom podnesenim 6. ožujka 2018. Komisija je od Općeg suda zatražila da utvrdi da je IGPOUR-ova tužba postala bespredmetna, s obzirom na to da je zbog okončanja povezanog postupka zbog povrede obveze 2013/4218 odlučila žalitelju odobriti pristup dvama spornim dokumentima. Istim aktom Komisija je, osim toga, zatražila da se žalitelju naloži snošenje troškova postupka.

26. S obzirom na taj zahtjev, Opći sud odlučio je rješenjem od 14. ožujka 2018. ponovno otvoriti usmeni dio postupka te je pozvao stranke da komentiraju zahtjev za obustavu postupka koji je podnijela Komisija.

27. U svojim komentarima IGPOUR je osporavao da je izgubio svoj pravni interes, dok je Republika Poljska u svojim očitovanjima samo navela da se ne protivi zahtjevu Komisije. Kraljevina Švedska nije podnijela očitovanja o tom pitanju.

28. Opći je sud rješenjem od 10. srpnja 2018.⁷ naložio obustavu postupka i svakoj stranci naložio snošenje vlastitih troškova postupka.

29. U prilog svojoj odluci Opći sud smatrao je, s obzirom na posebnost situacije koja je predmet spora, da postoji mala vjerojatnost da se u budućnosti dogodi situacija slična onoj u ovom slučaju te je stoga isključio zadržavanje tužiteljeva pravnog interesa nakon što su mu stavljeni na raspolaganje traženi dokumenti.

30. Osim toga, Opći sud utvrdio je da se IGPOUR u osporavanju Komisijina zahtjeva da se postupak okonča obustavom postupka, samo pozvao na općenitu mogućnost podnošenja budućeg zahtjeva za naknadu štete a da pritom nije precizirao svoju stvarnu namjeru postupanja na taj način.

C. Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

31. Žalbom podnesenom pred Sudom 3. rujna 2018., IGPOUR je zahtijevao od tog suda da ukine rješenje o obustavi postupka koje je donio Opći sud, kao i da poništi pobijane odluke kojima je žalitelju odbijen pristup detaljnim mišljenjima koja su dale Komisija i Republika Malta u okviru postupka obavješćivanja 2014/537/PL. Osim toga, IGPOUR je zahtijevao da se Komisiji naloži snošenje troškova postupka.

32. Podredno, IGPOUR je zahtijevao da se predmet vrati Općem sudu kako bi se donijela odluka o meritumu i o troškovima.

33. Kraljevina Švedska zahtijevala je od Suda da ukine pobijano rješenje kao i da poništi pobijane odluke.

34. S druge strane, Komisija je zahtijevala da se žalba odbije i da se žalitelju naloži snošenje troškova postupka.

IV. Ispitivanje žalbe

35. IGPOUR u prilog svojoj žalbi ističe pet žalbenih razloga.

⁷ Rješenje od 10. srpnja 2018., Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisija, T-514/15, neobjavljeno, EU:T:2018:500

36. Prvim žalbenim razlogom, koji se može podijeliti na dva dijela, IGPOUR prigovara Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava (točke 30. i 32. pobijanog rješenja) jer je smatrao da postoji mala vjerojatnost da će se u budućnosti ponoviti nezakonitost na koju se žalitelj pozvao i da stoga, nakon otkrivanja traženih dokumenata, žalitelju nije u interesu nastaviti s tužbom; jer je smatrao da je relevantno pitanje, za potrebe navedene ocjene, postoji li mogućnost da se u budućnosti dogodi specifična situacija poput one na koju se odnosi ovaj postupak, umjesto pitanja je li moguće da Komisija u budućnosti primijeni, u drugim slučajevima pristupa, izuzeće predviđeno člankom 4. stavkom 2. trećom alinejom Uredbe br. 1049/2001.

37. Drugim žalbenim razlogom žalitelj tvrdi da je Opći sud u točki 33. pobijanog rješenja počinio pogrešku koja se tiče prava jer je utvrdio da odluka o okončanju postupka bez donošenja presude ne omogućuje Komisiji da izbjegne učinkovit sudski nadzor.

38. Svojim trećim žalbenim razlogom IGPOUR tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je u točki 34. pobijanog rješenja utvrdio da okončanje postupka bez donošenja presude ne bi nalagalo neopravdani teret žalitelju ako bi isti trebao podnijeti tužbu radi naknade štete protiv Komisije.

39. Četvrti žalbeni razlog o točki 34. pobijanog rješenja odnosi se na to da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je smatrao da nije nužno donijeti odluku na temelju eventualnih odštetnih zahtjeva postavljenih od strane žalitelja ili njegovih članova za štetu koja je uzrokovana pobijanim odlukama, zato što žalitelj nije naveo je li namjera podnošenja tužbe radi naknade štete čisto hipotetske prirode; nije se pozvao na precizne, konkretne i provjerljive dokaze; nije dostavio nijedan dokaz o šteti koju su uzrokovale pobijane oduke.

40. Svojim petim žalbenim razlogom IGPOUR tvrdi da je u točki 34. pobijanog rješenja Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je utvrdio da žalitelju nije u interesu nastaviti s tužbom, iako je poništenje pobijanih odluka nužno kako bi se naknadila neimovinska šteta nanesena žalitelju kao strukovnoj organizaciji.

41. Kao što sam naveo, u ovom će se mišljenju razmatrati prvi žalbeni razlog.

A. Prvi žalbeni razlog, koji se odnosi na pogrešku koja se tiče prava jer je Opći sud: (i) smatrao da postoji mala vjerojatnost da će se u budućnosti ponoviti nezakonitost na koju se žalitelj pozvao u tužbi; (ii) smatrao da je relevantno pitanje postoji li mogućnost da se u budućnosti dogodi specifična situacija slična onoj u ovom slučaju.

1. Argumenti stranaka

42. IGPOUR tvrdi da je Opći sud u točkama 30. i 32. pobijanog rješenja počinio pogrešku koja se tiče prava time što je utvrdio da postoji mala vjerojatnost da će se u budućnosti, u situaciji sličnoj onoj koja je predmet ovog postupka, ponoviti navodno nezakonito odbijanje pristupa navedenim dokumentima od strane Komisije i da stoga žalitelju nije u interesu nastaviti s postupkom.

43. Detaljnije, IGPOUR smatra da Opći sud nije smatrao da postoji mala vjerojatnost da će se Komisija u budućnosti oslanjati na tumačenje članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe br. 1049/2001 u skladu s kojim, ako dokumenti kojima je zatražen pristup na temelju Uredbe br. 1049/2001 uključuju upućivanja na pisma opomene ili, u nedostatku takvih referenci, ako su „nerazdvojivo povezani” s postupkom zbog povrede obveze koji je u tijeku, oni su obuhvaćeni općom presumpcijom neotkrivanja.

44. Naime, žalitelj smatra da je Opći sud umjesto toga ocijenio vjerojatnost da se tumačenje u ovom slučaju može ponovno upotrijebiti u situaciji sličnoj onoj u ovom predmetu, odnosno u novom slučaju u kojem u okviru postupka zbog povrede obveze jedna država članica obavješćuje Komisiju o nacrtu zakona kako bi odgovorila na dvojbe koji opravdavaju postupak, a Komisija uskraćuje otkrivanje mišljenja o tom nacrtu zakona kako bi zaštitila potrebnu povjerljivost odnosa između država i Komisije u postupku zbog povrede obveze.

45. U tom pogledu, IGPOUR konkretno upućuje na presudu Općeg suda od 22. ožujka 2018., *De Capitani/Parlament*⁸, u kojoj je Opći sud potvrdio tužiteljev pravni interes za donošenje odluke u sličnoj situaciji jer se navodna nezakonitost na koju se pozvao tužitelj temeljila na tumačenju jednog od izuzeća predviđenih u Uredbi br. 1049/2001 koju bi Parlament mogao ponoviti u okviru novog zahtjeva za pristup.

46. Prema IGPOUR-ovu mišljenju, Opći sud počinio je istu pogrešku kao što je ona navedena u prethodnim točkama, time što je potvrdio Komisijino tumačenje u skladu s kojim se načelu transparentnosti, na kojem se temelji Direktiva 98/34 (zamijenjena Direktivom 2015/1535), ne protivi pozivanje na opće pretpostavke neotkrivanja u pogledu detaljnih mišljenja izdanih u postupku obavješćivanja koji nije označen kao povjerljiv.

47. Osim toga, IGPOUR smatra da je, s obzirom na znatan doseg obveza obavješćivanja koje države članice imaju na temelju Direktive 2015/1535, vrlo vjerojatno da mnogi dokumenti o kojima se obavješćuje barem djelomično odgovaraju na dvojbe Komisije.

48. Žalitelj ističe, osim toga, da se drugo rješenje koje se odnosi na njega, odnosno rješenje od 19. srpnja 2018., *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisija*⁹, može smatrati relevantnim u ovom predmetu, kako bi se dokazalo da Komisija stalno brani svoja tumačenja u skladu s člankom 4. stavkom 2. trećom alinejom Uredbe br. 1049/2001 kao i načelo transparentnosti utvrđeno direktivama 98/34 i 2015/1535. Upravo taj presedan, prema žaliteljevu mišljenju, potvrđuje vjerojatnost da bi se sporno tumačenje moglo ponoviti u budućnosti.

49. Naposljetku, IGPOUR tvrdi da je vrlo vjerojatno da će u budućnosti podnositi zahtjeve za pristup dokumentima slične onima u ovom predmetu, s obzirom na to da je riječ o organizaciji poduzetnika čije se djelatnosti odnose na sve aspekte trgovinskih transakcija članova organizacije, a ne samo na aspekte koji su izravno povezani s posebnim područjem koje organizacija zastupa, to jest područjem igara na sreću.

50. Švedska vlada smatra da je žalba osnovana te se njezina očitovanja odnose samo na prvi žalbeni razlog koji je istaknuo IGPOUR. U tom pogledu vlada napominje da, iako IGPOUR sada ima pristup spornim dokumentima, iz točaka 10. i 35. žalbe proizlazi da Komisija nije formalno povukla pobijane odluke, tako da je spor zadržao svoj predmet.

51. Prema mišljenju švedske vlade, IGPOUR je namjerno zatražio pristup detaljnim mišljenjima u postupku obavješćivanja dok je postupak povodom povrede obveze još bio u tijeku. Međutim, pristup tim dokumentima odobren je tek nakon što je okončan postupak zbog povrede obveze i postupak obavješćivanja. Budući da nije došlo do otkrivanja zatraženih dokumenata prije okončanja tih postupaka, IGPOUR nije u potpunosti ostvario ciljeve koje je želio postići zahtjevom za pristup.

⁸ Presuda od 22. ožujka 2018., *De Capitani/Parlament*, T-540/15, EU:T:2018:167

⁹ Rješenje od 19. srpnja 2018., *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisija*, T-750/17, neobjavljeno, EU:T:2018:506

52. Švedska vlada slaže se s IGPOUR-ovim stajalištem u skladu s kojim je Opći sud trebao ispitati može li se u budućnosti Komisija pozvati na pravilo opće presumpcije koje je primijenila na pobijane odluke. Taj zaključak izravno je potvrđen presudom od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija¹⁰, iz koje proizlazi da treba ispitati može li se u budućnosti ponoviti nezakonitost na koju se poziva.

53. Švedska vlada, kao i IGPOUR, smatra da se takva situacija može ponovno dogoditi u budućnosti.

54. Kao prvo, postoji neposredan rizik da Komisija može obrazložiti odluke kojima se odbijaju budući zahtjevi za pristup dokumentima, koji su podneseni u okviru postupaka obavještanja predviđenih Direktivom 2015/1535, upućivanjem na opću presumpciju koja se osporava.

55. Kao drugo, Komisija je zapravo već primijenila to pravilo opće presumpcije nakon što je donijela pobijane odluke kako bi opravdala odbijanje IGPOUR-ova dodatnog zahtjeva, koji je, podnesen u okviru postupka obavještanja predviđenog Direktivom 2015/1535, predviđao pristup očitovanjima Komisije i detaljnom mišljenju.

56. Kao treće, činjenica da za IGPOUR postoji opasnost da se u budućnosti ponovo dogodi pozivanje na to pravilo opće presumpcije proizlazi i iz činjenice da je IGPOUR organizacija koja zastupa interese proizvođača, distributera i priređivača automata za zabavu u Poljskoj, čije se djelatnosti odnose na sve aspekte trgovinskih transakcija njegovih članova, a ne samo na aspekte koji su izravno povezani s posebnim područjem koje IGPOUR zastupa i na koje utječe nacionalno zakonodavstvo o igrama na sreću. Naposljetku, ta se opasnost ne odnosi samo na IGPOUR-ove zahtjeve za pristup dokumentima, nego i na zahtjeve drugih osoba.

57. Komisija smatra da je prvi žalbeni razlog neutemeljen zbog tri razloga.

58. Kao prvo, ona smatra da IGPOUR ne osporava pravne kriterije koje je Opći sud primijenio kako bi ocijenio mogućnost da je IGPOUR mogao zadržati pravni interes za nastavak postupka, nego se čini da od Suda traži da zamijeni ocjenu činjeničnog elementa koju je izvršio Opći sud, odnosno vjerojatnosti da se navodna nezakonitost ponovno pojavi u budućnosti, svojom ocjenom istog činjeničnog elementa. Prema mišljenju Komisije, Opći sud pravilno je ispitao okolnosti slučaja i zaključio da IGPOUR nije imao konkretan i postojeći pravni interes da spriječi da se navodna nezakonitost ponovi u budućnosti.

59. Kao drugo, Komisija tvrdi da je, nakon što je donijela odluku o odobravanju pristupa dokumentima o kojima je riječ, prestao postojati postojeći pravni interes tužitelja za poništenje spornih odluka, s obzirom na to da mu nastavak postupka ne bi dao nikakvu konkretnu prednost. IGPOUR je pogrešno naveo da se može smatrati da je njegov pravni interes za nastavak postupka interes da se ospori tumačenje Uredbe br. 1049/2001 na temelju kojeg je Komisija donijela sporne odluke i koje se može ponoviti u budućnosti.

60. Kao treće, Komisija tvrdi da je Opći sud Europske unije pravilno primijenio posebne činjenice iz predmeta kao referentnu točku za ocjenu stupnja vjerojatnosti da se tužbe poput one IGPOUR-a mogu ponoviti te zaključio da postoji mala vjerojatnost da će se tako netipična situacija ponoviti u budućnosti.

10 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660

61. Naposljetku, prema mišljenju Komisije, položaj IGPOUR-a vrlo je različit od položaja tužitelja u predmetu u kojem je donesena presuda ClientEarth/Komisija (C-57/16 P). U tom predmetu Sud je priznao postojanje interesa podnositelja zahtjeva za pokretanje ili nastavak postupka unatoč otkrivanju zatraženih dokumenata, s obzirom na to da je cilj tužbe bio preinačiti presudu kojom je priznata primjena opće presumpcije povjerljivosti za određenu kategoriju dokumenata i da bi se podnositelj zahtjeva, neprofitna organizacija koja se brine o zaštiti okoliša, vrlo vjerojatno mogao ponovno suočiti s navodnom nezakonitošću.

2. Ocjena

62. Predmet ovog žalbenog postupka jest nadzor Suda nad pobijanim rješenjem od 10. srpnja 2018. kako bi se ocijenilo je li Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je smatrao da je prestao postojati pravni interes (točnije, za nastavak postupka) žalitelja zbog toga što je Komisija, prije okončanja postupka pred samim Općim sudom, odobrila pristup dokumentima koji su predmet prethodnog odbijanja koje je dovelo do zahtjeva za poništenje.

63. U tu ću svrhu ukratko sažeti načela koja je Sud utvrdio u pogledu pravnog interesa te ću zatim razmotriti pitanje granica u okviru kojih može postojati zadržavanje pravnog interesa nakon što su traženi dokumenti stavljeni na raspolaganje.

64. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, predmet spora kao i pravni interes moraju postojati do proglašenja sudske odluke pod prijetnjom obustave postupka. Taj pravni interes pretpostavlja da poništenje pobijanog akta može samo po sebi imati pravne posljedice i da tužba tako može svojim ishodom donijeti korist stranci koja ju je podnijela¹¹.

65. Stoga, da bi se moglo smatrati da postoji pravni interes za pokretanje ili nastavak postupka, ne samo da se tužitelj mora nalaziti u određenoj situaciji u odnosu na akt čiju zakonitost namjerava osporavati, nego i poništenje tog akta mora proizvoditi pozitivne učinke na njegovu pravnu situaciju¹². Ako tužitelj ne može imati nikakvu korist u slučaju da njegova tužba eventualno bude prihvaćena, pokretanje ili nastavak postupka ne može se opravdati. Naime, upravo u svrhu osiguranja dobrog sudovanja, izbjegavajući da sudu Unije budu upućena čisto teorijska pitanja čija rješenja ne mogu dovesti do pravnih posljedica niti mogu donijeti korist tužitelju, svi koji podnose tužbu moraju imati pravni interes i zadržati ga tijekom cijelog postupka¹³.

66. Pravni interes, smatran u sudskoj praksi kao bitna i primarna pretpostavka svake tužbe, mora biti postojeći i stvaran te se ne može cijeliti s obzirom na buduću i hipotetski događaj¹⁴.

67. Stoga se zadržavanje pravnog interesa tužitelja mora ocijeniti *in concreto*, vodeći računa osobito o posljedicama navodne nezakonitosti i vrste navodno pretrpljene štete¹⁵.

68. Iz navedenih zaključaka Suda mogu se, stoga, izvesti sljedeća opća načela: pravni interes mora postojati u trenutku podnošenja tužbe i mora postojati do okončanja postupka, a njegovo nepostojanje dovodi do nedopuštenosti ili obustave postupka; pravni interes mora biti konkretan, postojeći i stvaran, a ne samo hipotetski; okončanje postupka mora moći pružiti konkretnu korist tužitelju.

11 Vidjeti među ostalim presudu od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 43. i navedenu sudsku praksu.

12 Takvo tumačenje pravnog interesa potvrđuje, s jedne strane, izričaj pojedinih službenih jezika Unije, kao što je njemački, koji pravni interes označava izrazom „Rechtsschutzbedürfnis” ili „Rechtsschutzinteresse” (doslovno „potreba” ili „interes za pravnom zaštitom”) i, s druge strane, sudska praksa Suda koja govori o „postojećem i stvarnom pravnom interesu koji zahtijeva pravnu zaštitu” (vidjeti presudu od 26. veljače 2015., Planet/Komisija, C-564/13 P, EU:C:2015:124, t. 28. i 34.). U tom smislu, mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Mory i dr./Komisija, C-33/14 P, EU:C:2015:409, t. 27. i 28. i bilješka 19.

13 Mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Mory i dr./Komisija, C-33/14 P, EU:C:2015:409, t. 28. i navedena sudska praksa

14 Mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Mory i dr./Komisija, C-33/14 P, EU:C:2015:409, t. 28. i navedena sudska praksa

15 Presuda od 28. svibnja 2013., Abdulrahim/Vijeće i Komisija, C-239/12 P, EU:C:2013:331, t. 65.

69. Sada valja prijeći na drugi, posebni dio zadržavanja pravnog interesa u slučaju postupaka u pogledu pristupa dokumentima koji su tijekom sudskog postupka stavljeni na raspolaganje podnositelju zahtjeva.

70. Naime, u ovom postupku, kao što smo vidjeli, žaliteljjev osnovni argument jest da je njegov pravni interes postojao čak i nakon što mu je Komisija stavila na raspolaganje zatražene dokumente (nakon okončanja postupka zbog povrede obveze protiv Republike Poljske) zbog toga što se takva navodno nezakonita situacija može često ponoviti u budućnosti.

71. Osim toga, potrebno je utvrditi situaciju koja bi se mogla ponoviti u budućnosti i koja bi stoga mogla opravdati zadržavanje pravnog interesa.

72. Žalitelj smatra da je to Komisijino tumačenje članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe br. 1049/2001. Odnosno, žalitelj smatra da bi sama činjenica da bi Komisija u budućnosti tu odredbu mogla tumačiti na sličan način, to jest, smatrajući da može odbiti zahtjev za pristup tijekom postupka zbog povrede obveze protiv države članice, imala za posljedicu zadržavanje pravnog interesa i, stoga, potrebu za nastavkom postupka do donošenja odluke o meritumu.

73. Takvo rješenje imalo bi paradoksalne posljedice: naime, pravni interes u svakom postupku u području pristupa dokumentima automatski bi se zadržao u odnosu na tužitelja zbog same činjenice da bi u budućnosti europska institucija mogla na osporavani način tumačiti određeni propis u različitim okolnostima.

74. Kako bi se izbjegli ti paradoksalni učinci, koji bi mogli dovesti do gubitka svakog korisnog učinka odredbi koje omogućavaju određivanje obustave postupka pred Općim sudom u postupcima o pristupu dokumentima, svakako je pravilnije provesti ispitivanje vjerojatnosti o konkretnoj okolnosti koja je predmet postupka.

75. To je u skladu s prethodno navedenim u pogledu prirode pravnog interesa, koji, ponavljam, treba biti konkretan, stvaran, a ne samo hipotetski.

76. To, naravno, ne znači da je situacija koju treba uzeti u obzir za ispitivanje vjerojatnosti samo ona u slučaju na koji se odnosi ovaj postupak, nego i slična situacija koja bi se mogla povezati s istim slučajem.

77. Iz presedana Suda o tom pitanju proizlazi da se potvrđuje to da je u presudi koju je naveo i tužitelj u potporu svojih argumenata, Sud podsjetio da zadržavanje pravnog interesa pretpostavlja da se predmetna nezakonitost može ponovno pojaviti u budućnosti „neovisno o posebnim okolnostima predmetnog slučaja”¹⁶.

78. Smisao koji treba pridati tom izrazu, ako se čita cjelokupno obrazloženje Suda, jest taj da pravni interes može postojati kod tužitelja ako on dokaže da se navodna nezakonitost u budućnosti može ponovno pojaviti i u sličnim postupcima, a ne postupcima koji su isti kao predmetni postupak¹⁷.

¹⁶ Presuda od 7. lipnja 2007., Wunenburger/Komisija, C-362/05 P, EU:C:2007:322, t. 52.

¹⁷ Naime, iz presude Suda koja se odnosi na postupak odabira radi zapošljavanja proizlazi da je „Opći sud smatrao da tužitelj zadržava interes za ishođenje odluke o zakonitosti dotičnog postupka odabira da se navodna nezakonitost ne bi ubuduće ponavljala u okviru postupka analognog onome u ovom slučaju”. U tom pogledu, Opći sud oslonio se na tužbeni razlog koji je istaknuo tužitelj, koji se temelji na nezakonitosti postupka odabira koja potječe iz predodabira kandidata, koji proizlazi iz bilješke glavnog direktora. Opći sud smatrao je da se ne može isključiti da glavni direktor može imati sličnu ulogu u idućem i analognom postupku odabira”.

79. U ovom predmetu situacija koju treba uzeti u obzir kako bi se procijenio stupanj vjerojatnosti da će se ona u budućnosti ponoviti jest sljedeća: zahtjev za pristup dokumentima koji je podnijela udruga koja zastupa komercijalne interese u okviru postupka zbog povrede obveze, tijekom kojeg država članica, kako bi izbjegla posljedice povrede obveze koja joj se stavlja na teret, obavješćuje Komisiju o nacrtu zakona o izmjeni odredbi koje se smatraju nezakonitima. Zatraženi su dokumenti, konkretno, dva mišljenja koja su iznijele Komisija i druga država članica u okviru tog postupka.

80. Takva je situacija nedvojbeno netipična i ne može se smatrati da je visoka vjerojatnost da će se u budućnosti ponoviti.

81. U tom pogledu, žalitelj nije istaknuo nikakav poseban prigovor, nego je, kao što je to navedeno, samo tvrdio da se pogreška koja se tiče prava, koju je počinio Opći sud, temelji na činjenici koja se uzela u obzir u ocjeni vjerojatnosti.

82. Naprotiv, Komisija je – s obzirom na to da je prema njezinu mišljenju riječ o činjeničnoj, a ne pravnoj situaciji, čija ocjena od strane Općeg suda ne može biti predmet preispitivanja u žalbenom postupku – u svojim pisanim podnescima koje je potvrdila na raspravi, više puta zaključila da ova situacija nije tipična te je potvrdila da se u konkretnom iskustvu pojavila rijetko, i da, stoga, postoji mala vjerojatnost da će se uskoro ponoviti.

83. Kako bi se ocijenilo je li Opći sud stvarno počinio pogrešku koja se tiče prava jer je ocijenio da postoji mala vjerojatnost da će se ponoviti situacija koja je predmet ovog postupka, vrlo je korisno to usporediti s nedavnim presedanom Suda, na koji su se pozvale sve stranke u postupku u potporu svojih argumenata, a osobito švedska vlada u svojim pisanim očitovanjima i tužitelj na raspravi.

84. Naime, u predmetu C-57/16 P Sud je, u velikom vijeću, odlučio o žalbi protiv presude Općeg suda o pristupu dokumentima Komisije, a osobito je, što je najveća poveznica s ovim postupkom, trebao odgovoriti na Komisijin zahtjev da se postupak okonča obustavom postupka s obzirom na to da su nakon rasprave i prije donošenja presude zatraženi dokumenti bili dostavljeni tužitelju.

85. Tom prilikom Sud je zaključio, pozivajući se također na raniju sudsku praksu, da tužitelj može, *u određenim slučajevima*, i dalje imati interes za poništenje¹⁸, čak i nakon što su mu traženi dokumenti stavljeni na raspolaganje, no to kada postoje određeni uvjeti za koje je Sud smatrao da postoje u specifičnom slučaju koji mu je podnesen, ali koji, kao što će se vidjeti, ne postoje u ovom postupku. U tom pogledu Sud je zaključio da „*u tim okolnostima*” treba smatrati da na strani tužitelja i dalje postoji pravni interes i da je „*priznavanje takvog interesa – s obzirom na opasnost od ponavljanja navodne nezakonitosti te vodeći računa o gore navedenim posebnim okolnostima* – u interesu [...] dobrog sudovanja.¹⁹

86. U presudi u predmetu C-57/16 P Sud nije potvrdio, kao što se čini da tvrdi tužitelj, opće načelo u području zadržavanja pravnog interesa u postupcima koji se odnose na pristup dokumentima europskih institucija.

87. Naprotiv, Sud je pojasnio, pri čemu je otklonio određene dvojbe koje se mogu pojaviti iz tumačenja određenih presuda Općeg suda²⁰, da u postupcima koji se odnose na pristup dokumentima, zadržavanje pravnog interesa nakon što je institucija Unije stavila na raspolaganje te dokumente treba smatrati iznimnim jer treba uzeti u obzir pravilo da, nakon što su dokumenti postali dostupni, prestaje postojati i predmet spora i pravni interes.

18 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 48. Moje isticanje.

19 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 56. Moje isticanje.

20 T-540/15, EU:T:2018:167

88. Naime, takva iznimna okolnost zadržavanja pravnog interesa može se ostvariti, ali i ne mora, ovisno o određenim čimbenicima: prirodi podnositelja zahtjeva i interesa koji su uključeni te posebnom pravnom okviru koji se primjenjuje, vrsti akata na koje se odnosi zahtjev za pristup, prirodi postupka na koji se odnose zatraženi dokumenti i izuzeću od prava na pristup na koje se poziva Komisija u svrhu odbijanja.

89. Svi ti čimbenici koji su, s obzirom na prethodno navedeno, prema mojem mišljenju „posebne okolnosti” koje omogućuju zadržavanje pravnog interesa, različiti su u predmetu C-57/16 P i u ovom predmetu te stoga trebaju upućivati na drukčije rješenje.

90. Podnositelj zahtjeva u predmetu C-57/16 P neprofitna je udruga koja se bavi zaštitom interesa u pitanjima okoliša; žalitelj u ovom predmetu jest udruga koja štiti interese proizvođača, distributera i priređivača automata za zabavu i igri na sreću.

91. U pitanjima okoliša, kao što je poznato, postoje posebna pravila koja se odnose na transparentnost akata koja, među ostalim, nalažu restriktivno tumačenje razloga za uskraćivanje u pogledu pristupa informacijama o okolišu²¹.

92. U odnosu na vrste akata koji su predmet zahtjeva za pristup, u predmetu C-57/16 P bilo je riječ o izvješćima o procjeni učinka i njima priloženim mišljenjima odbora za procjenu učinka koji su sadržavali informacije koje su važni elementi Unijina zakonodavnog postupka i na kojima se dijelom temelji njezina zakonodavna aktivnost. Iz toga slijedi da razlog za odbijanje pristupa treba usko tumačiti, vodeći računa o javnom interesu za otkrivanje zatraženih informacija, kako bi se povećala njihova transparentnost²².

93. Akti na koje se odnosi zahtjev za pristup u ovom postupku su mišljenja koja su donijele sama Komisija i država članica o prijedlogu zakonske izmjene koji je dostavila Republika Poljska kako bi izbjegla posljedice postupka zbog povrede obveze.

94. Naime, valja podsjetiti da je predmet C-57/16 P nesporno bio obuhvaćen okvirom zakonodavnog postupka²³, dok je u ovom postupku, kao što je navedeno, riječ o zakonodavnom postupku koji je funkcionalno uključen u okvir postupka zbog povrede obveze protiv države članice, u kojem se u skladu s ustaljenom sudskom praksom mora zadržati povjerljiv dijalog između Komisije i država članica.

95. U tom pogledu, ne može se dovesti u pitanje uska veza između pobijanih dokumenata i postupka zbog povrede obveze, koju je također navela Komisija u svojim pisanim obranama i na raspravi, koju je potvrdila Republika Poljska na raspravi i koja se nije opovrgnula posebnim zaključcima žalitelja, koji ju je samo osporavao a da pritom nije istaknuo nikakve prigovore u pogledu merituma, iako se mogao upoznati s njezinim sadržajem prije postupka pred Sudom.

21 Uvodna izjava 15. Uredbe (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na institucije i tijela Zajednice (SL 2006., L 264, str. 13.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 20., str. 29.)

22 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 91. i 100.

23 U uvodnoj izjavi 6. Uredbe br. 1049/2001 navodi se da bi širi pristup dokumentima trebalo odobriti u slučaju kad institucije djeluju u zakonodavnom svojstvu. Naime, mogućnost da građani provjere sve informacije koje su bile temelj zakonodavne aktivnosti Unije te da se upoznaju s njima uvjet je za učinkovito korištenje njihovim demokratskim pravima koja su priznata, među ostalim, u članku 10. stavku 3. UEU-a. Spomenuto korištenje podrazumijeva ne samo to da građani raspolazu predmetnim informacijama kako bi razumjeli odluke institucija Unije u okviru zakonodavnog postupka nego i to da navedenim informacijama mogu pristupiti pravodobno, u trenutku koji im omogućava da korisno iznesu svoje stajalište o tim odlukama (presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 84.).

96. Naime, valja podsjetiti da je Sud u više navrata potvrdio da dokumenti koji se nalaze u spisu u predsudskoj fazi postupka zbog povrede obveze predstavljaju jedinstvenu kategoriju dokumenata u cilju zaštite svrhe istraga, a razlikovanje s obzirom na vrstu dokumenta koji je dio spisa ili autora dotičnih dokumenata nije potrebno²⁴.

97. Također, izvor na kojem je Komisija temeljila svoje odbijanje pristupa razlikuje se u dva predmeta. Komisija se u predmetu C-57/16 P, s obzirom na to da je bilo riječ o zakonodavnom postupku, pozvala na članak 4. stavak 3. prvi podstavak Uredbe (EZ) br. 1049/2001 i obrazložila odbijanje pristupa potrebom za prostorom za razmišljanje o predlaganju političkih inicijativa, izvan dosega vanjskih pritisaka.

98. Nasuprot tomu, u ovom postupku Komisija je odbijanje pristupa zatraženim dokumentima temeljila na članku 4. stavku 2. trećoj alineji Uredbe (EZ) br. 1049/2001, pri čemu je time što je odbijanje pristupa obrazložila na temelju činjenice da su navedena mišljenja sadržavala ocjene izravno povezane s postupkom zbog povrede obveze, čije bi poznavanje moglo naštetiti dijalogu između država i Komisije u predsudskom postupku.

99. S obzirom na Komisijino obrazloženje za odbijanje i stoga na tumačenje članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe (EZ) br. 1049/2001, iako to nije izravni cilj analize iz mojeg mišljenja zbog prethodno navedenih razloga, iznijet ću samo nekoliko kratkih razmatranja.

100. Iako je pravilo u području pristupa aktima europskih institucija što veća transparentnost i što je stoga mogućnost odbijanja pristupa na temelju posebnih razloga izuzeće koje treba restriktivno primjenjivati kao odstupanje od općeg načela²⁵, u sudskoj praksi Suda postoje različita odstupanja za konkretnu primjenu tih načela.

101. Meritum presude u predmetu C-57/16 P jest razjasniti širinu tih izuzeća, ovisno o prirodi akata, subjekata i postupka. Naime, ako u okviru zakonodavnog postupka širina prava na pristup ima najveći opseg (te tim više kada je riječ o zaštiti okolišnih interesa), proširujući se na predsudske postupke zbog povrede obveze, ili u širem smislu na inspekcijske postupke, ta širina nastoji se smanjiti i ravnoteža između interesa transparentnosti i interesa povjerljivosti nastoji prevagnuti u korist drugog, što dopušta institucijama Unije da primijene opće pretpostavke.

102. Sustav izuzeća predviđen u članku 4., a osobito u stavku 2. Uredbe br. 1049/2001, naime, temelji se na uspostavljanju ravnoteže između suprotstavljenih interesa u danoj situaciji, to jest, s jedne strane, interesa kojima koristi otkrivanje predmetnih dokumenata i, s druge strane, onih koji bi bili ugroženi tim otkrivanjem. Odluka koja se donosi povodom zahtjeva za pristup dokumentima ovisi o tome koji interes mora prevladati u konkretnom slučaju²⁶.

103. Na temelju izuzeća na koje se poziva Komisija u ovom slučaju, odnosno izuzeća iz članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe br. 1049/2001, Unijine institucije uskraćuju pristup dokumentu ako bi njegovo otkrivanje ugrozilo zaštitu svrhe inspekcija, istraga i revizija osim ako za njegovo otkrivanje postoji prevladavajući javni interes²⁷.

104. Sud je, naime, priznao postojanje općih pretpostavki povjerljivosti u odnosu na pet kategorija dokumenata među kojima su dokumenti u vezi s predsudskim postupkom zbog povrede obveze, uključujući one koje su Komisija i dotična država članica razmijenile u okviru postupka EU pilot²⁸.

24 Presuda od 14. studenoga 2013., LPN/Komisija, C-514/11 P i C-605/11 P, EU:C:2013:738, t. 64. i presuda od 16. srpnja 2015., ClientEarth/Komisija, C-612/13 P, EU:C:2015:486, t. 74.

25 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 78.

26 Presuda od 14. studenog 2013., LPN/Komisija, C-514/11 P i C-605/11 P, EU:C:2013:738, t. 42.

27 Presuda od 16. srpnja 2015., ClientEarth/Komisija, C-612/13 P, EU:C:2015:486, t. 58.

28 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 81. i navedena sudska praksa

105. Cilj je takvih pretpostavki omogućiti dotičnoj instituciji Unije da, oslanjajući se na takva općenita razmatranja, zaključi da otkrivanje određenih kategorija dokumenata u načelu ugrožava interes zaštićen izuzećem na koje se poziva, pri čemu nije dužna konkretno i pojedinačno ispitivati sve zatražene dokumente²⁹.

106. Cilj je pretdsudskog postupka zbog povrede obveze dati predmetnoj državi članici mogućnost, s jedne strane, da se uskladi s obvezama koje za nju proizlaze iz prava Unije i, s druge strane, da korisno istakne svoju obranu protiv prigovora koje je iznijela Komisija³⁰.

107. Stoga, otkrivanje dokumenata povezanih s postupkom zbog povrede obveze tijekom njegove pretdsudske faze moglo bi promijeniti prirodu i tijek takvog postupka s obzirom na to da bi u tim okolnostima moglo biti još teže započeti postupak pregovaranja i postići sporazum između Komisije i dotične države članice kojim bi se okončala predmetna povreda obveze kako bi se omogućilo poštovanje prava Unije i izbjeglo podnošenje pravnih lijekova³¹.

108. Dakle, može se pretpostaviti da bi otkrivanje dokumenata povezanih s postupkom zbog povrede obveze, tijekom njegove pretdsudske faze, moglo izmijeniti prirodu i tijek tog postupka te da bi, stoga, takvo otkrivanje u načelu ugrozilo zaštitu svrhe istraga u smislu članka 4. stavka 2. treće alineje Uredbe br. 1049/2001³².

109. Sud je također pojasnio da ta opća pretpostavka ne isključuje mogućnost dokazivanja da određeni dokument, čije je otkrivanje zatraženo, nije obuhvaćen tom pretpostavkom ili da u skladu s člankom 4. stavkom 2. posljednjom rečenicom Uredbe br. 1049/2001 postoji prevladavajući javni interes koji opravdava otkrivanje tog dokumenta³³. No, taj je teret dokazivanja na žalitelju³⁴ i u ovom slučaju čini se da nije ostvaren.

110. Čini se da nije moguće isključiti mogućnost uporabe opće pretpostavke u ovom slučaju; naime, on se nalazi u okviru postupka zbog povrede obveze, iako je obilježen određenim posebnostima.

111. S obzirom na prethodno navedeno, može se zaključiti da žalitelj u ovom predmetu nije dokazao zadržavanje svojeg pravnog interesa nakon što je Komisija, u tijeku postupka pred Općim sudom, stavila na raspolaganje zatražene dokumente koje mu je prvotno uskratila.

112. S obzirom na prvi žalbeni razlog, Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada je smatrao da postoji mala vjerojatnost da će se u budućnosti ponoviti nezakonitost na koju se žalitelj pozvao i jer je smatrao da je relevantno pitanje, za potrebe navedene ocjene, postoji li mogućnost da se u budućnosti dogodi situacija slična onoj koja je predmet ovog postupka.

113. Zbog prirode postupka zbog povrede obveze u okviru kojeg je podnesen zahtjev za dokumentima, zbog same prirode traženih akata i podnositelja zahtjeva, zbog područja u okviru kojeg se vodi postupak, ne može se primijeniti iznimno stajalište Suda iz u presude C-57/16 P.

114. Stoga se i dalje primjenjuje opće stajalište, potvrđeno u presudi C-57/16 P, koje, ako ne postoje posebni uvjeti, omogućuje Općem sudu da okonča postupak obustavom postupka kada, u postupcima koji se odnose na pravo na pristup dokumentima, potonji budu stavljani na raspolaganje tijekom postupka, a stranka nije dokazala poseban interes koji bi mogao opravdati nastavak postupka.

29 Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 52. i navedena sudska praksa

30 Presuda od 14. studenoga 2013., LPN/Komisija, C-514/11 P i C-605/11 P, EU:C:2013:738, t. 62. i navedena sudska praksa

31 Presuda od 14. studenoga 2013., LPN/Komisija, C-514/11 P i C-605/11 P, EU:C:2013:738, t. 63.

32 Presuda od 14. studenoga 2013., LPN/Komisija, C-514/11 P i C-605/11 P, EU:C:2013:738, t. 65.

33 Presuda od 14. studenoga 2013., LPN/Komisija, C-514/11 P i C-605/11 P, EU:C:2013:738, t. 66. i navedena sudska praksa

34 Presuda od 16. srpnja 2015., ClientEarth/Komisija, C-612/13 P, EU:C:2015:486, t. 90.

115. Naime, u ovom postupku ne postoje posebni razlozi koji bi doveli do zaključka da je žalitelj „osobito izložen takvim budućim primjenama navedene presumpcije”, za razliku od tužitelja u predmetu C-57/16 P koji, kao neprofitna organizacija čiji je cilj zaštita okoliša, među svojim zadaćama ima i zadaću djelovati u smjeru jačanja transparentnosti i zakonitosti Unijina zakonodavnog postupka u pitanjima okoliša. Stoga je, u skladu s riječima Suda, vjerojatno da će u budućnosti ponovno zahtijevati pristup dokumentima koji su slični spornim dokumentima³⁵. Isto ne vrijedi za žalitelja u ovom postupku koji nije dokazao da ima poseban interes za poništenje pobijanih odluka, s obzirom na to da, kao što to proizlazi iz prethodnih razmatranja, za razliku od predmeta C-57/16 P, nastavak postupka nije mogao pružiti nikakvu dodatnu konkretnu korist.

V. Zaključak

116. Slijedom svih navedenih razmatranja predlažem Sudu da prvi žalbeni razlog odbije kao neosnovan.

³⁵ Presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 54.